

16.1.2025

KaivNro 6850

Tukes 5988/10.03.06/2024

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (621/2011) 40 §:n nojalla

kaivospiiriä koskevan kuulutusasiakirjan

Yhtiö: Paroc Oy Ab
Kaivospiiri ja KaivNro: Lehlampi 6850
Alueen sijainti: Mäntyharju

Kuvaus kuulutusasiakirjasta

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Mielipiteet ja muistutukset

Mielipiteet ja muistutukset kuulutusasiakirjasta voi lähettää 24.2.2025 mennessä KaivNro 6850 mainiten Tukesiin, osoitteeseen PL 66, 00521 Helsinki tai sähköisesti osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi

Kuulutuksen nähtävilläolo

Kuulutusasiakirjat ovat nähtävänä Tukesin verkkosivuilla
<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>

Lisätietoja: kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi, puh. 029 5052 132

Kuulutettu 16.1.2025

Pidetään nähtävänä 24.2.2025 saakka.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisesta.

KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Kaivoslaki (621/2011) 52 §

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukesin) laatima yhteenveto kuultavasta kohteesta

Kaivospiirin haltija

Paroc Oy Ab
y-tunnus: 2580556-9
Helsinki
Suomi

Yhteystiedot:

Paroc Oy Ab
Skräbbölentie 14-16
21600 Parainen
puh. 046 876 8000

Lisätietoja antaa:

Jan Hakala, puh. +358 40 5087118

Kaivospiiri

Lehlampi (KaivNro 6850)

Sijainti

Mäntyharju (kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1)

Kuulemisen peruste ja asian vireille tulo

Kuulemisen peruste on kaivoslain (621/2011) 52.3 §, 108 § ja 109 §.

Tukes viittaa Lehlammen kaivospiirille 24.6.2014 annettuun [lupamääräykseen 5](#) (Päätös yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista määräyksistä):

Lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2024. Mikäli Lehlammen kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaistetaan.

Lupamääräysten tarkistamisasia on laitettu vireille 24.5.2024, kun Tukes on pyytänyt kaivosyhtiöltä tarpeelliset selvitykset ottaen huomioon kaivoslakiin 1.6.2023 tehdyt muutokset (505/2023). Kaivosyhtiö on 10.10.2024 toimittanut Tukesille vaaditut selvitykset, jotka on 29.11.2024 ja 10.1.2025.

Kaivosluvassa annettaviin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiin määräyksiin liittyvä kaivoslainsäädäntö

Kuulutusasiakirjan liitteessä 2 on esitetty lupamääräysten tarkistamisen perusteena olevat kaivoslain kohdat (52.3 §, 108 § ja 109 §) sekä lainkohtien yksityiskohtaiset perustelut hallituksen esityksistä HE 273/2009 ja HE 126/2022, joista jälkimmäinen sisältää perustelut kaivoslain muuttamista (505/2023, tullut voimaan 1.6.2023) koskien.

Tukesin 24.6.2014 antamat lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

Lupamääräys 1

Kaivostoiminta ei saa aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle.

Perustelut: Kaivoslaki 18 §

Lupamääräys 2

Kaivostoiminta tulee järjestää siten, ettei louhinnassa ja esiintymän hyödyntämisessä tapahdu kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta, eikä toiminnalla vaaranneta tai vaikeuteta kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä.

Perustelut: Kaivoslaki 18 §

Lupamääräys 3

Kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista tämän luvan mukaiselta alueelta. Selvityksessä on ilmoitettava louhitun malmin ja sivukiven määrä, kaivoksella käsitellyn pintamaan määrä tonneina, kaivoksella tuotetun rikasteen tai vastaavan välituotteen määrä tonneina, kaivoksella työskentelevien henkilöiden määrä

henkilötyökuukausina ja erittely kaivoslain 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista kaivostoiminnan sivutuotteista.

Perustelut: Kaivoslaki 18 § 2 momentti ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 31 §

Lupamääräys 4

Kaivosluvan haltijan on asetettava 9 000 euron suuruinen omavelkainen pankkitakaus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

Kaivosvakuus on asetettava viimeistään vuoden kuluttua tämän päätöksen antamisesta.

Perustelut:

Vakuus kattaa kustannuksia kaivoksen sulkemisen yhteydessä ja edustaa osaa kokonaiskustannuksista, kaivosalueen saattamiseksi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon. Suurin osa kustannuksista muodostuu avolouhoksen aitaamisesta ja varoituskylttien asentamisesta. Kaivosviranomaisen edellyttää, että kaivoksen lopettamiseen liittyviä töitä tehdään kaivostoiminnan aikana sitä mukaan, kuin se on mahdollista.

Kaivoslaki 108 §, 109 § ja 181 §

Lupamääräys 5

Lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2024. Mikäli Lehlammen kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaistetaan.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta on esitetty kuulutusasiakirjan liitteessä 3.

Kaivosyhtiö on antanut selvityksensä seuraaviin kaivoslain 52 §:n mukaisiin kohtiin:

- Kaivostoiminnasta aiheutuvien vaikutusten välttäminen tai rajoittaminen sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistaminen

Kohtaan sisältyy maininta, että kaivospiirin lähellä ei ole Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita.

- Selvitys toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalin tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta
- Selvitys esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tutkimustuloksista

Selvitykseen on liitetty myös Lehlammen avolouhoksen käyttösuunnitelmapakettia (kuulutusasiakirjan liite 4).

- Lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta
- Muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta (kaivoslain 52.3 § kohdat 8a – 8e):
 - a) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana;
 - b) kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset;
 - c) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista;
 - d) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä;
 - e) kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta.

Esitys kaivosvakuuden suuruudesta ja vakuuden lajista

Kaivosyhtiö on esittänyt uudeksi vakuudeksi 15 000 euroa (alv 0 %). (Tukesin huomautus: Tukesin päätöksellä määrättävän vakuuden alv-% on 25,5.) Kaivosyhtiö on teettänyt vakuuden määrästä erillisen arvion ulkopuolisella asiantuntijalla. Vakuusarvio yksityiskohtaisine perusteluineen on esitetty kuulutusasiakirjan liitteessä 5.

Vakuuden lajiksi on esitetty omavelkaista pankkitakausta.

Vakuusarvio sisältää seuraavat kaivoslain mukaiset kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet (alv 0 %):

- Kaivospiirin aitaaminen (lisäaitaustarve 40 m), 1 200 €

- Aidan huolto ja kunnossapito 30 vuoden ajaksi (1 100 m sisältäen huomio- ja varoituskyltit), 5 940 €
- Puomien asentaminen alueelle johtavalle tielle, 2 000 €
- Kaivostekniikan purku: Putkistot ja sähkölinjat, 1 600 €
- Kaivosalueen yleinen siistiminen, 849 €
- Seuranta, 320 €
- Kaivoskartan ja edustavien kairasydämien toimittaminen GTK:lle, 895 €
- Valmius poikkeavien tilanteiden varalle yhden vuoden ajalle, 1 000 €
- Louhintakorvaus yhden vuoden ajalle (13,1 ha * 50 €/ha), 653 €

Vakuusarviossa on myös esitetty mm. seuraavaa:

- Avolouhoksen rampit toimivat hätäpoistumisreitteinä veden varaan joutuessa. Avolouhoksella ei oleteta olevan sortumavaaraa, joten avolouhoksen seinämiä ei luiskata.
- Tieyhteydet jätetään palvelemaan sekä ympäristönsuojelulain mukaisen tarkkailuveloitteen että kaivoslain mukaisen seurannan hoitamista. Lisäksi tieyhteydet palvelevat alueen muita toimijoita.
- Erillisiä sortumavaara-alueita ei ole. Louhosseinämille pääsy on estetty aitaamalla koko avolouhos.

Kaivosyhtiön selvityksessä (kuulutussasiakirjan liite 3) on esitetty myös seuraavia kaivosvakuuteen vaikuttavia seikkoja:

- Lehlammen louhos on ajoyhteyksiä lukuun ottamatta kokonaisuudessaan aidattu riista-aidalla. Putoamisvaarasta varoittavia kylttejä on kiinnitetty riista-aitaan tasaisin välimatkoin. Lohkareita tai muita putoamisesteitä on sijoitettu ja sijoitetaan tarpeen mukaan kaivannon ympärille.
- Alueella ei ole eikä sinne tule purettavia rakennuksia tai rakennelmia.

Tukesin lisätietoja maanomistajille

Tukes pyytää huomioimaan seuraavaa:

Kaivospiiritoimituksessa tai kaivostoimituksessa määrätyt kiinteistökohtaiset korvaukset sekä korvaukset mahdollisista

kaivostoiminnan aiheuttamista vahingoista ja haitoista eivät kuulu tähän kuulemismenettelyyn eivätkä sen jälkeiseen päätöksentekoon.

Näihin asioihin liittyviä muistutuksia/mielipiteitä ei siis huomioida tässä kuulemismenettelyssä eikä sen jälkeisessä päätöksenteossa.

Edellä mainituissa asioissa toimivaltainen viranomainen on Maanmittauslaitos.

Lausuntopyynnöt, asianosaisten kuuleminen ja asiasta tiedottaminen

Tukes pyytää ennen päätöksentekoa asiasta lausunnot Mäntyharjun kunnalta, Etelä-Savon ELY-keskukselta, Etelä-Savon maakuntaliitolta ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituilta tahoilta.

Ennen asian ratkaisemista Tukes varaa asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille Tukes varaa tilaisuuden ilmaista mielipiteensä lupaa koskevassa asiassa.

Asia annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Mäntyharjun kunnan yleisessä tietoverkossa.

Tukes tiedottaa kuulutuksen julkaisemisesta Pitäjänuutiset-lehdessä. Kuulutuksesta annetaan erikseen tieto asianosaisille.

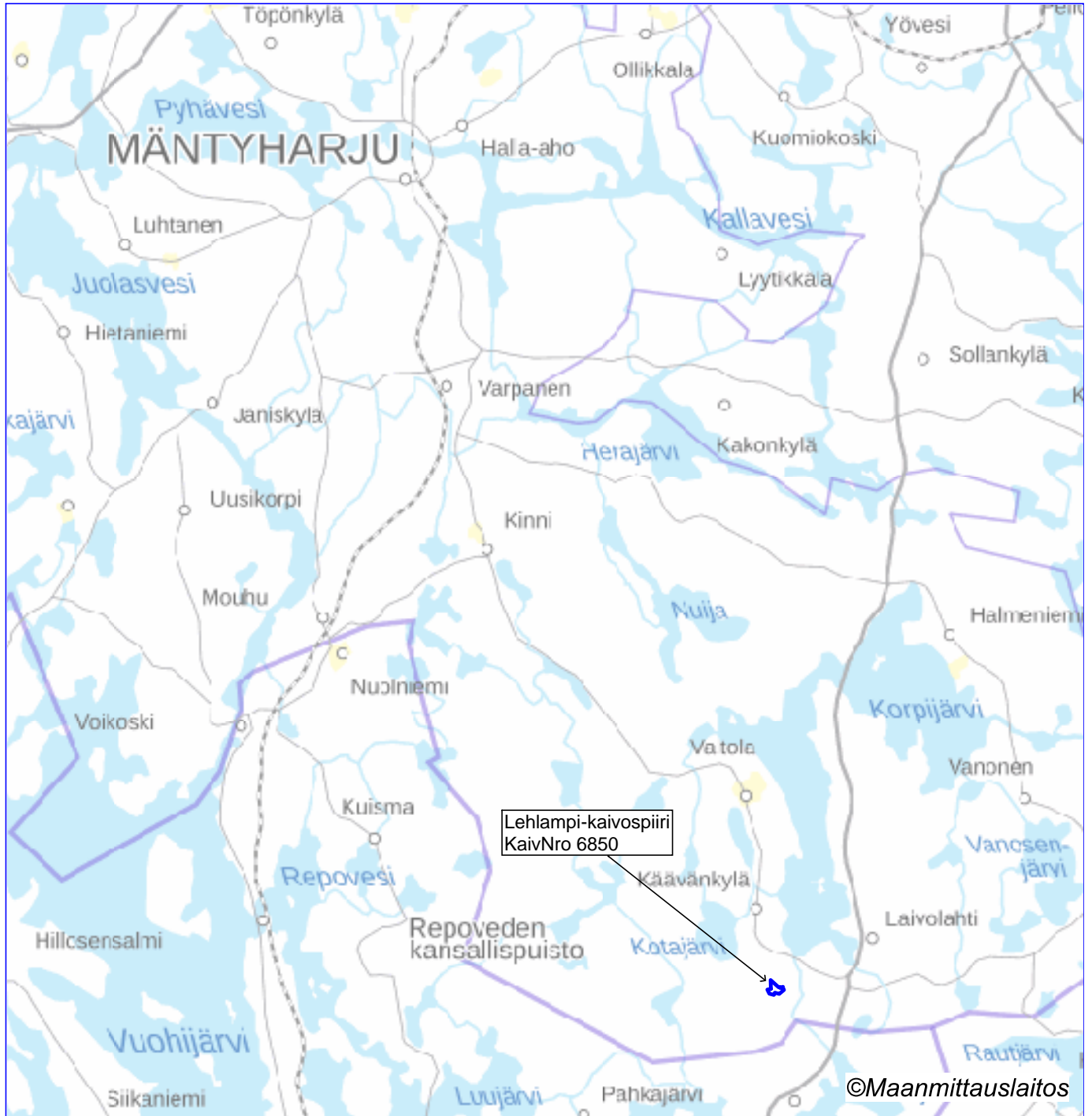
Kaivoslaki 37 §, 39 § ja 40 § sekä valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta 25 §

Jatkotoimenpiteet kuulemismenettelyn jälkeen

Kaivosyhtiölle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selityksen antamiseen sellaisista lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Selityksen johdosta asianosaisille on varattava tilaisuus vastaselityksen antamiseen, jos selitys saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun.
Kaivoslaki 42 §

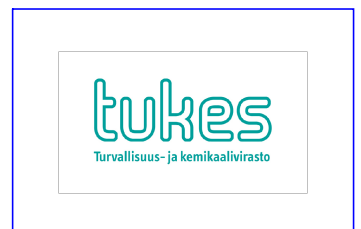
Liitteet

1. Kaivospiirin kartta
2. Kaivosluvassa annettaviin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiin määräyksiin liittyvä kaivoslainsäädäntö
3. Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta
4. Lehlammen avolouhoksen käyttösuunnitelmapakartta
5. Arvio kaivoslain mukaisen vakuuden määrästä

Mittakaava 1:200 000

Paroc Oy Ab
Lehlampi
KaiNro 6850

Kaivosluvassa annettavien määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen liittyvä kaivoslainsäädäntö

Kaivoslaki 52 § - Kaivosluvassa annettavat määräykset

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;
- 3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta;
- 4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella ja muille saamelaisten perinteisille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi saamelaisten kotiseutualueella;
- 5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitetulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää alueella kieltään, kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan eikä kolttala-alueella kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia;
- 6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista;
- 7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;
- 8) muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;
 - 8 a) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana;
 - 8 b) kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset;
 - 8 c) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista;
 - 8 d) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä;
 - 8 e) kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta;
- 9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

HE 273/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 52 §:n osalta seuraavaa:

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kaivosluvassa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavista tarpeellisista määräyksistä. Yleistä etua on tarkemmin selostettu 49 §:n perusteluissa. Yksityinen etu voi olla esimerkiksi taloudellinen taikka alueiden käyttöön, asuinympäristön viihtyisyyteen tai yksilön terveyteen liittyvä intressi. Kaivoshankkeiden vaikutukset yleisten ja yksityisten etujen kannalta voivat vaihdella huomattavasti. Lupaharkinnassa olisi mahdollista tilanteen kokonaisarvioinnin perusteella ottaa huomioon alueelliset ja paikalliset olosuhteet ja intressit sekä lupamääräyksiin varmistaa yksittäistapauksessa olosuhteisiin nähden saavutettavan oikeudenmukaisen ratkaisun. Lupamääräykset voisivat sisältää velvoitteita tai rajoituksia.

Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 1 kohdan perusteella tarkennettava kaivosluvan haltijan velvollisuutta huolehtia kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisista seikoista. Lupamääräys liittyy kiinteästi kaivosluvan haltijalle 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyyn velvollisuuteen. Lupamääräyksissä olisi annettava kaivostoimintaa koskevat velvoitteet ja rajoitukset, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle taikka kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Luvanhaltijaa voitaisiin myös velvoittaa huolehtimaan muun muassa alueella liikkuvan väestön turvallisuudesta.

Lupamääräyksissä olisi 3 momentin 6 kohdan nojalla tarkennettava 108 §:ssä säädettyä vakuusvelvoitetta sekä 15 luvussa säädettyjä lopettamiseen liittyviä ja lopettamisen jälkeisiä velvollisuuksia. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa ja olisi 62 §:n 2 momentin nojalla määrättävä lupaehtojen tarkistamisen ajankohta.

Lupamääräyksissä olisi 7 kohdan nojalla asetettava määräaika, jolloin luvanhaltijan on viimeistään toimitettava kaivosviranomaiselle lupamääräysten tarkistamiseen liittyvät selvitykset. Lupamääräyksissä voitaisiin 8 kohdan nojalla antaa 1 – 7 kohtaa täydentäviä ehtoja ja rajoituksia kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista, joilla varmistettaisiin, ettei toiminnasta aiheutuisi kaivoslaissa kiellettyä seurausta. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi 17 §:n 2 momentin nojalla tapahtuvaa malminetsintää.

Yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi merkittävät näkökohdat tulisivat suoraan turvatuksi lainsäädännön nojalla. Lisäksi kaivosviranomaisen voisi 3 momentin 9 kohdan nojalla antaa täydentäviä lupamääräyksiä muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista. Täydentäviä kaivosturvallisuuteen liittyviä lupamääräyksiä voidaan antaa 125 §:n nojalla kaivosturvallisuusluvassa.

Kaivostoiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Tarvittavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, kaivannaisjätteen jätealueesta ja sen jälkihoidosta sekä kaivannaisjätteistä, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta annetaan ympäristöluvassa.

HE 126/2022 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 52 §:n osalta seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan lisäyksiä 3 momentin 4 ja 5 kohtiin, joilla tarkennetaan saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien turvaamiseksi annettavia lupamääräyksiä. Tarpeellisia lupamääräyksiä olisi annettava 4 kohdan lisäyksen mukaan saamelaisten kotiseutualueella muille saamelaisten perinteisille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ovat poronhoidon lisäksi metsästys, kalastus ja keräily. Tarpeellisia lupamääräyksiä olisi annettava 5 kohdan lisäyksen mukaan sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää alueella kieltään, kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan. Muutoksen tarkoituksena on kuvata tarkemmin saamelaisten alkuperäiskansaoikeuden sisältöä.

Kaivoslainsäädännön toimivuutta tarkastelleessa selvityksessä havaittiin, että kaivostoiminnan ja muiden elinkeinojen välistä vaikutusperusteista punnintaa ei tapahdu kaivoslupamenettelyssä ehdottoman esteen ulkopuolella ja esimerkiksi muulle elinkeinoille aiheutuva haitta saa kaivoslain mukaisessa päätöksenteossa käytännössä verrattain vähän sijaa, siitäkin huolimatta, että kaivoslain mukainen sääntely esimerkiksi lupamääräysten osalta antaa jo nykyisellään kaiken laatuisten haittavaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisuuden asettaa toiminnanharjoittajaa velvoittavia lupamääräyksiä. Edellä mainitun lisäksi selvityksessä havaittiin, että kaivoslupaa koskevassa lupaharkinnassa olisi mahdollista tarkastella muun muassa erilaisia maisemallisia sekä suojavyöhykkeitä koskevia kysymyksiä nykyistä yksityiskohtaisemmalla tasolla, jolloin kaivosluvassa annettavilla määräyksillä olisi mahdollista vähentää kaivostoiminnasta aiheutuvia maisemallisia haittoja tai poistaa tai lieventää erilaisia immissio- ja naapuruushaittoja.

Edellä selostetun perusteella esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kaivoslain 52 §:n 3 momenttiin uudet 8 a – 8 d kohdat, joiden mukaan kaivosluvassa olisi annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana, toimintojen sijoittelusta luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset huomioon ottaen sekä toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista ja paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävä heikentymistä. Paikkakunnan muina elinkeinoina voisivat tulla otetuksi huomioon esimerkiksi poronhoito, tuulivoima, maatalous ja matkailu. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi puustovyöhykkeen edellyttämisestä kaivostoiminnasta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (maisemalliset haitat, erilaiset immissio- ja naapuruushaitat, muille elinkeinoille aiheutuvat haitat). Tällaisen suojavyöhykkeen voisi järjestää joko kaivosalueen ulommaksi osaksi, jolla vain maanalainen kaivostoiminta olisi sallittua, tai apualueeksi.

8 c kohdan osalta on otettava huomioon, että varsinaisen louhoksen sijainnin määrää mineralisaation sijainti. Kaivoksen vaatimien muiden toimintojen (kuten tiestö, sähkölinjat, putkistot, läjitysalueet, rakennukset ja rakennelmat) sijoittelussa voidaan joustavammin hakea ratkaisuja, jotka ottavat huomioon ympäristölliset ja maisemalliset näkökulmat. Esimerkiksi mahdollisuuksien mukaan säilytettäisiin pienet kosteikot, lahoppuut tai muut vastaavat luonnon monimuotoisuuden ilmentymät. Kaivosalueelta kuuluvien äänten kantavuuden hallinnassa voitaisiin hyödyntää rakennusten sijoittelua tarkoituksenmukaisella tavalla. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi myös alueen tiestön ja rakennusten sijoittelua sekä talvikunnossapidon suunnittelua siten, että

yhdessä kasvillisuusratkaisujen kanssa kaivostoiminnasta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittoja.

8 a – 8 d kohtien perusteella annettavilla lupamääräyksillä ei kuitenkaan voida osaksikaan ratkaista ympäristönsuojelulain alaan kuuluvia pilaamisen torjuntaan liittyviä kysymyksiä ympäristölupa-asiaa rajaavalla tavalla. Ympäristöluvassa annetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi lupamääräyksiä muun muassa päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, jätteistä ja niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä sekä toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista (ympäristönsuojelulain 52 §). Päästöllä tarkoitetaan ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, tärinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään (ympäristönsuojelulaki 5 § 1 momentti 1 kohta). Kaivoslain nojalla annettavilla 8 a – 8 d kohtien perusteella annettavilla edellä esitetyillä lupamääräyksillä on tarkoituksena erityisesti maisemallisten, muille elinkeinoille tai lähiasutukselle aiheutuvien haittojen vähentäminen. Päästöjä koskevat lupamääräykset kuuluvat ympäristöluvan alaan.

3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös 8 e kohta, jonka mukaan lupamääräyksiä annettaisiin myös kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta, jos se olisi tarpeen. Erityisen tärkeää tämä olisi lupamääräyksiä tarkistettaessa, koska mahdollisuudet kaivoksen vaiheittaiseen sulkemiseen muuttuvat toiminnan kehittyessä. Vaiheittaisella sulkemisella voidaan ehkäistä ja vähentää kaivostoiminnasta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia mukaan lukien vaikutuksia maisemaan, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Kaivoslain 52 §:n 3 momentin 6 kohdan mukaan kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muun muassa kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista. Käytännössä on osoittautunut, että kaivosluvista annettavia määräyksiä tulisi selkeyttää, jotta viranomaisten, toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten olisi mahdollista arvioida jälkitoimenpiteitä ja vakuuksia koskevien lupamääräysten riittävyttä suhteessa luvan mukaiseen toimintaan. Pykälän itsessään voidaan katsoa jo sellaisenaan mahdollistavan riittävän selkeiden ja kattavien lupamääräysten antamisen, jolloin tarkoituksenmukaista on säätää lupamääräyksistä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pykälään asetuksenantovaltuutus lupapäätöksen sisällön täsmentämistä varten.

Kaivoslaki 108 § - Vakuus kaivostoiminnan lopettamista ja eräitä poikkeavia tilanteita varten

Kaivosluvan haltijan on asetettava vakuus:

- 1) kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten, joiksi luetaan
 - a) kaivosluvassa erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet;
 - b) 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitettut toimenpiteet;

- c) kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet;
- d) 150 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet vähintään 30 vuoden ajalta, ellei kaivosluvan haltija osoita muuta riittäväksi;
- 2) poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten yhden vuoden ajalle;
- 3) 100 §:n 2 momentin mukaista yhden vuoden louhintakorvauksen vuotuista suuruutta vastaavalle summalle, ellei kaivosluvan haltija osin tai kokonaan omista kaivosalueeseen kuuluvia kiinteistöjä.

Asetettavan vakuuden on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Lisäksi on otettava huomioon, että vakuudella asetettavat toimet arvioi tai tekee muu kuin toiminnanharjoittaja tai viranomainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta.

HE 273/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 108 §:n osalta seuraavaa:

Kaivosluvan haltija olisi velvollinen asettamaan vakuuden 15 luvussa säädettyjen lopetus- ja jälkitoimenpiteitä koskevien velvoitteiden suorittamista varten. Vakuuden tulisi olla riittävä ottaen huomioon kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet, erityisesti ympäristönsuojelulain 42 §:n nojalla vaadittava vakuus.

Ympäristönsuojelulain mukainen vakuus on tarkoitettu varmistamaan asianmukaisen jätehuollon toteutuminen. Se kattaa siten lähinnä rikastushiekka-aitaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset tilanteissa, joissa kaivostoiminnan harjoittaja ei itse pysty niitä hoitamaan. Pykälässä ehdotettu vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet.

Vakuuden asettamista koskeva asia ratkaistaisiin asianomaisessa kaivosluvassa. Vakuuden lajia ja suuruutta olisi arvioitava tarkistettaessa kaivosluvan määräyksiä 62 §:n mukaisesti.

HE 126/2022 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 108 §:n osalta seuraavaa:

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan vakuussäätelyä kehitetään siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa. Kaivostoiminnan vakuusjärjestelmä muodostuu kaivoslain 108 §:n mukaisesta vakuudesta ja ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaisesta jätteen käsittelytoiminnan vakuudesta. Työ- ja elinkeinoministeriön teettämän selvityksen mukaan useissa tapauksissa kaivoslain nojalla vaaditut vakuudet on määritetty kattamaan vain ne minimitoimenpiteet, jotka ovat tarpeen kaivosalueen aitaamiseksi ja ulkopuolisten pääsyn estämiseksi. Etenkin viranomaispalautteessa on tullut esille näkemys vakuuksien yleisestä riittämättömyydestä. Jos kaivoslain 108 §:n mukainen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden vakuus luvassa mitoitetaan liian suppeaa käyttötarkoitusta silmällä pitäen, esimerkiksi

vain aitaamiseen ja muihin vastaaviin välittömiin turvallisuustoimiin, kaivoslain alkuperäisenkään tavoite- ja vaatimustaso ei toteudu. Voimassaolevan kaivoslain 108 §:ssä on sen perustelujen mukaan lähdetty siitä, että ympäristönsuojelulain mukainen vakuus kattaa lähinnä rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset, kun taas kaivosluvan vakuus kattaisi muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet (erikseen säänneltyä ydinjätehuoltoa lukuun ottamatta). Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen on kaivoslain 108 §:n perustelujen mukaan erityisesti arvioitava lain 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen veloitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Kaivoslain tavoitteena ja tarkoituksena ollut välitöntä turvallisuutta laajempi vakuuden käyttöala ei tällä hetkellä näytä käytännössä aina toteutuvan.

Vakuuksia koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi luettelemalla 1 momentin 1 kohdassa lopetus- ja jälkitoimenpiteet, mitä vakuuden tulee kattaa, ja viittaamalla niitä koskeviin säännöksiin. Kaivostoiminnan vakuuden kattavia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä ovat kaivosluvassa erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet, alueen kunnostamista koskevassa 143 §:ssä ja louhittujen kaivosmineraalien, rakennusten ja rakennelmien poistamista koskevassa 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet, kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet sekä seurantaan ja korjaaviin toimenpiteisiin velvoittavassa 150 §:n 1 ja 2 momenteissa tarkoitetut toimenpiteet. Jälkimmäisenä mainittuun 150 §:n 1 ja 2 momentin mukaiselle seurannalle ja korjaaville toimenpiteille säädetään vakuuden kohdalla määräajaksi vähintään 30 vuotta, ellei kaivosluvan haltija osoita muuta riittäväksi. Määräaika voi siis tapauskohtaisesti olla lyhyempi tai pidempi kuin 30 vuotta. 30 vuoden määräaika on arvioitu riittäväksi lähtökohdaksi, jona aikana kaivosalueen lopetus- ja jälkitoimenpiteiden toimivuus voidaan varmistaa. Määräaika on yhteneväinen ympäristönsuojelulain 60 §:n jätteen käsittelytoimintaa koskevan vakuuden kanssa. Määräajan harkinnassa tulisi ottaa huomioon kaivosalueiden erilaisuus ja eri tarpeet jälkitoimille, kuten aitaaminen ja sortumavaaralliset paikat.

Sääntelyn tarkentamisen tavoitteena on saattaa kaivosvakuudet lain säätämisyvaiheessa tarkoitettuun tilaan. Tällä esityksellä ehdotetaan muutoksia myös lupamääräyksiä koskevaan 52 §:ään, alueen kunnostamista koskevaan 143 §:ään, louhittujen kaivosmineraalien, kaivoksen laitteistojen, laitteiden, rakennusten ja rakennelmien poistamista koskevaan 144 §:ään sekä seurantaa ja korjaavia toimenpiteitä koskevaan 150 §:ään, millä muutoksilla osaltaan on vaikutusta vakuuksien kattavuuteen.

Ehdotuksen 1 momentin 2 kohdassa esitetään kaivostoiminnan vakuuden laajentamista kattamaan myös sellaiset toimenpiteet, joilla olisi mahdollista eräissä poikkeavissa tilanteissa turvata kaivoksen yleinen turvallisuus. Poikkeavilla tilanteilla tarkoitettaisiin lähinnä toiminnanharjoittajan maksukyvyttömyyteen tai konkurssiin liittyviä tilanteita, jotka eivät välttämättä johda kaivostoiminnan lopettamiseen vaan lähinnä toiminnanharjoittajan vaihtumiseen. Näissä tilanteissa olisi perusteltua, että kaivostoimintaan liittyvä vakuus kattaisi myös kaivoksen yleisen turvallisuuden edellyttämistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Vakuuden katettavaksi tarkoitettuja kustannuksia muodostuisi lähinnä kaivoalueen vartioinnista ja energiansaantiin liittyvistä toimenpiteistä, joita voisivat olla esimerkiksi alueen valaistus valvonnan takia, sähkölukkojen ja porttien toiminta, paloturvallisuuden takaaminen sekä vesien hallinnan järjestäminen turvallisuuden takaamiseksi. Kyseeseen eivät tulisi kustannukset, jotka johtuisivat kaivoksen louhinta- ja tuotantotoimenpiteistä. Asetettavan vakuuden tulisi kattaa näiden

turvallisuustoimenpiteiden edellyttämät kustannukset yhden vuoden ajalle. Yhden vuoden voidaan arvioida olevan riittävä aika poikkeavan tilanteen hallintaan saamiseksi, ja sen vuoksi sopiva ajanjakso, jonka aikana aiheutuvien turvallisuustoimenpiteiden kustannuksiin tulisi vakuudella varautua. Poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten asetettava vakuus olisi uuden tyyppinen lisäys nykyisen kaivosvakuuden kattavuuteen, millä varauduttaisiin riskiin, että toiminnassa tulisi tilapäisiä ylitsepääsemättömiä ongelmia.

Säännöksen tarkoittamissa poikkeuksellisissa tilanteissa saattaa tulla sovellettavaksi myös sähkömarkkinalain (588/2013) 103 §:n 4 momentin mukaan sähkönjakelua tai sähköntoimitusta ei saa maksujen laiminlyönnin vuoksi keskeyttää kohteesta, jossa onnettomuuksien ehkäisemiseksi vaadittavat turvajärjestelyt ovat riippuvaisia sähköstä ja jossa sähkönjakelun tai sähköntoimituksen keskeyttäminen aiheuttaa onnettomuusvaaran, ennen kuin on kulunut neljä kuukautta laiminlyödyn maksun eräpäivästä. Momentin säännöksestä ei saa sopimuksin poiketa.

Ehdotuksen 1 momentin 3 kohdassa esitetään kaivostoiminnan vakuuden laajentamista kattamaan yhden vuoden louhintakorvauksen vuotuista suuruutta vastaava summa, joka 100 §:n 2 momentin mukaan on 50 euroa hehtaarilta. Ehdotuksella tavoitellaan maanomistajien aseman parantamista. Muutos takaisi kiinteän louhintakorvauksen maksamisen yhden vuoden ajalta kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille kaivostoiminnan harjoittajan mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Vakuutta ei tarvitsisi asettaa siltä osin, kun kaivoslupan haltija omistaa osin tai kokonaan kaivosalueeseen kuuluvat kiinteistöt, koska kaivoslupan haltija ei maksa maanomistajakorvausta itselleen ollessaan maanomistaja eikä sen vuoksi vakuus maanomistajakorvaukselle ole siltä osin tarpeen.

Siirtymäsäännöksellä säädettäisiin mihin mennessä olemassa olevat vakuudet tulee asettaa muutettujen säännösten mukaiseksi.

2 momentissa säädettäisiin vakuuden mitoitukseen vaikuttavista seikoista. Kaivostoiminnan laatua ja laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon kaivostoiminnan erityispiirteet, kaivoksen maantieteellinen sijainti, paikalliset ympäristöolosuhteet ja ympäristöön, ihmisten terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvan mahdollisen vaaran luonne ja kesto. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi asetuksenantovaltuutus, jolla vakuuden määrän laskemisesta olisi mahdollista säätää tarkemmin.

Pykälän otsikkoa ehdotettaisiin täsmennettäväksi laajentunutta sisältöä vastaavaksi.

Kaivoslaki 109 § - Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Kaivosviranomaisen on omasta aloitteestaan tarkistettava vakuuden suuruutta, jos toiminnan laatu ja laajuus tai toiminnasta aiheutuvat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet siten, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Samalla kaivosviranomaisen on määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa.

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevilla asioilla.

HE 273/2009 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 109 §:n osalta seuraavaa:

Lupaviranomainen määräisi 1 momentin nojalla vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa lupapäätöksessä tai luvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä. Niihin vaikuttaisivat toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat lupamääräykset.

Kaivoslupaan liittyvän vakuuden määrää asetettaessa lupaviranomaisen olisi erityisesti arvioitava 143, 144 ja 150 §:ssä säädettyjen veloitteiden hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Koska ympäristönsuojelulain nojalla vaadittava vakuus kattaa kaivosalueen rikastushiekka- ja muiden jätealueiden jätehuoltokustannukset, ei kyseisten alueiden kunnostamiseen liittyviä kustannuksia olisi tarpeen ottaa huomioon kaivoslupaan liittyvää vakuutta asetettaessa.

Vakuus voi olla esimerkiksi pankkitalletus tai pankkitakaus taikka vakuutus.

Pykälän 3 momentin nojalla vakuus asetettaisiin kaivosviranomaiselle, jonka tehtävänä on valvoa korvauksen saajan etua sekä tarvittaessa huolehtia vakuuden rahaksi muuttamisesta ja varojen jakamisesta. Vakuus olisi 168 §:n nojalla asetettava, ennen kuin toiminta luvan nojalla aloitetaan.

HE 126/2022 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 109 §:n osalta seuraavaa:

Kaivoslain 109 §:ssä säädetään vakuuden asettamista koskevasta menettelystä. Voimassa oleva sääntely mahdollistaa luvan muuttamisen tiettyjen edellytysten täytyessä. Kaivoslain 69 §:n mukaan kaivosviranomainen on omasta aloitteestaan taikka asianomaisen toimialallaan yleistä etua valvovan viranomaisen tai haittaa kärsivän asianomaisen hakemuksesta muutettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa, jos toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus tai jos, toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä lupaharkinnassa on arvioitu. Lisäksi 111 §:n nojalla kaivosviranomaisen on hyväksyessään luvan siirron arvioitava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava, sekä tehtävä asianomaisiin lupamääräyksiin tarvittavat muutokset. Samalla kaivosviranomaisen on määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa. Kaivoslain 109 §:n 2 momentin nojalla vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti. Kaivoslain 62 §:n tarkoittamassa tarkistamisessa on kyse kaivosluvan määräaikainen tarkistaminen, joka on toistaiseksi

voimassa olevan kaivosluvan osalta tehtävä vähintään kymmenen vuoden välein. Kaivosluvan vakuutta on tämän lisäksi tarvittaessa tarkistettava, mikäli kaivosluvan voimassaoloa jatketaan 63 §:n mukaisesti, mikäli kaivoslupa on myönnetty määräajaksi. Kaivoslain 62 §:n mukaan määräaikainen kaivoslupa voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Edellä lueteltuja tilanteita lukuun ottamatta kaivosviranomaisella ei ole mahdollisuutta arvioida onko voimassa olevassa luvassa määrättyä vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava. Sen varmistamiseksi, että vakuuden lajia ja suuruutta on mahdollista aina tarpeen vaatiessa tarkistaa, kaivoslain 109 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka edellyttäisi kaivosviranomaisen tarkistamaan omasta aloitteesta vakuuden suuruuden, jos toiminnan laatu ja laajuus tai toiminnan aiheuttamat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön ovat luvan myöntämisen jälkeen sillä tavalla muuttunut, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Toiminnan aiheuttamat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön voisivat olla sellaisia, joita ei ole ennalta arvioitu muodostuvan tai vaikutukset voivat olla muuttuneet, ja vaikutus voi olla vakuutta kasvattava tai vähentävä. Myös vaiheittaisen sulkemisen johdosta tehdyt toimenpiteet tulisi ottaa huomioon vakuuden määrän muutosta arvioitaessa.

Tieto toiminnan muuttumisesta voisi tulla kaivosviranomaiselle niin kaivosviranomaisen suorittaman valvonnan yhteydessä, toiminnanharjoittajalta, muilta viranomaisilta tai haitan kärsijöiltä. Ehdotettu muutos ei edellyttäisi muutosta esimerkiksi viranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevaan 152 §:ään, jonka mukaan kaivosviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Vakuus voi olla esimerkiksi pankkitalletus tai pankkitakaus taikka vakuutus.

Lehlampi KaivNro 6850

Päivitetty selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

10.1.2025

Päivitetty selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

1. Kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttäminen tai rajoittaminen sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistaminen

Kaivospiirin alueella tai sen läheisyydessä ei ole rakenteita tai toimintoja, joiden turvallisuuteen kaivostoiminnalla olisi vaikutusta. Kaivostoiminnalla ei myöskään arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia lähialueilla, kaivoksen toimiessa ympäristöluvan lupaehtojen mukaan. Kaivospiirin lähellä ei ole Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita.

Vesistökuormitus koostuu louhosvesien pumppauksesta. Kaivospiirin avolouhoksen kuivanapitovedet pumpataan avo-ojaan, josta vesi virtaa Longanlampeen ja sieltä edelleen Myllylampeen ja Lovaskoskeen. Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy on Paroc Oy Ab:n toimeksiannosta tarkkailut Lehlammen kaivoksen kuivanapitoveden laatua. Lisäksi Longanlammen, Lovaskosken ja Myllylammen vesien laatua seurataan kolmen vuoden välein. Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy:n mukaan Lehlammen kaivoksesta pumpattava vesi ei heikennä Longanlammen veden laatua. Vuonna 2000 ja 2006 tehdyt tutkimukset Longanlammen sedimentistä osoittivat, että kaivosveden vaikutus on jäänyt vähäiseksi.

Lehlammen louhos on aidattu riista-aidalla. Putoamisvaarasta varoittavia kylttejä on kiinnitetty riista-aitaan tasaisin välimatkoin. Kiviä tai muita putoamisesteitä on sijoitettu ja sijoitetaan tarpeen mukaan kaivannon ympärille.

Turvallisuuden vuoksi rajoitamme pääsyä kaivospiirin alueelle kaivostoiminnan aikana. Parocilla on kaivosvierailuja varten turvaohje, johon jokaisen vierailijan pitää tutustua ja allekirjoittaa ymmärtäneensä sen sisällön.

Melua ja pölyä aiheutuu porauksista, räjäytyksistä, kiven murskauksesta, seulonnasta sekä kuljetuksista. Louhostyön aiheuttama melu estetään sijoittamalla murskauslaitos ja sen vaatimat toiminnot louhoksen alimmalle tasolle. Murskausaseman kotelointi ja kumisuojuukset siiloissa ja syöttimissä vähentävät melua ja pölyä. Leijuvan pölyn määrää vähennetään tarvittaessa asettamalla vesisumuttimia ennen siirtokuljettimien pudotuskohtia. Tiet ja murskekasat kostutetaan tarvittaessa.

Lähialueen asukkaiden kannalta keskeisimpänä haittana voidaan pitää liikennettä.

Louhoksen liikenne kulkee Lovaksentietä pitkin Valtolanlantielle, ja siitä edelleen Kouvolantielle. Kivet kuljetetaan katetuilla autoilla.

Louhostoiminnan öljyjätteet kerätään asianmukaisesti astioihin ja toimitetaan jatkokäsittelyyn. Sosiaalijätteet toimitetaan paikalliseen jätteenkeruupisteeseen.

Louhintakampanjan suunnitteluvaiheessa Parocin kaivosgeologi arvioi louhoksen turvallisuuden urakoitsijan edustajan kanssa. Tarkastuksessa havainnoidaan louhoksen yleinen siisteys, aitojen kunto, varoituskylttien kunto, valaistuksen sekä tiestön kunto, kuin myös mahdolliset ulkopuolisten jättämät jäljet. Tarkastuksessa arvioidaan myös maanpoistotarpeet ja seinämien lujuus. Dokumentointia varten on erillinen lomake johon havainnot kirjataan.

Parocin aktiiviset louhokset kuuluvat Paroc Oy Ab:n toimintajärjestelmän piiriin (ISO 14001-2015 – ympäristöjärjestelmään (EMS) ja ISO 9001-2015 – laatujärjestelmään).

Toimitusketjun vastuullisuus on osa Parocin kestäväen kehityksenpolitiikkaa, jonka mukaan louhostöiden vaikutus ympäristöön ja yhteisöön tulee olla mahdollisimman pieni.

2. Selvitys toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta.

Mäntyharjun oliviinikiviesiintymä rajoittuu lounaassa ja koillisessa oliviinidiabaasiin ja graniittiin, joita ei suunnitelman mukaan louhita ollenkaan.

Sivukiveä ei esiinny ns. sisäraakkuna lainkaan, vaan kaikki louhittava kivi on käytettävissä kivivillan raaka-aineeksi tai muuksi teollisuuskiveksi.

Poistettava maa-aines Lehlammen kaivospiirin alueella koostuu pääasiassa moreenista. Maanpoistomassat on pääosin läjitetty kaivospiirin lounaiskulmassa sijaitsevalle maanläjitysalueelle. Nämä maanpoistomassat ovat tarvittaessa tulevien sukupolvien hyödynnettävissä. Kaivospiirin koillis/pohjoisosan maanläjitysmassoja on läjitetty myös kaivoksen koillispuolelle kaivantoa kiertäväksi maavalliksi maaston muotoja mukailleen. Riista-aita on osin rakennettu tämän vallin päälle.

3. Selvitys esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tutkimustuloksista

Lovasjärven intruusio muodostuu diabaasijuonesta, joka sijaitsee mikrokliinigraniitin alueella, Viipurin rapakiven päämassiivin ja sen satelliittimassiivin, Suomenniemen massiivin, välissä, valtatie nro 15 varrella noin 40 km Kouvolaan koilliseen.

Alueella on suoritettu geologisia tutkimuksia jo vuodesta 1892 Blankettin ja Berghellin toimesta. Diabaasin oliviinirikkaasta osasta peräisin olevat ilmeniitti-magnetiittipitoiset lohkat antoivat aiheita jatkotutkimuksiin 1940-, 1950- ja 1960-luvuilla. Magnetiittia sisältävän kansannäytteen korkeahko vanadiinipitoisuus sai Rautaruukki Oy:n kiinnostumaan Lovasjärven diabaasista. Yhtiön toimesta suoritettiin geologista kartoitusta, geofysikaalisia mittauksia ja näytteenottoa pääasiassa intruusion luoteisosan oliviinirikkaan kiven alueella 1960-luvun lopussa.

Geologian Tutkimus-keskuksen toimesta alue tutkittiin geologisesti vuosina 1976–78 geologisella kartoituksella, timanttikairauksella, petrofysikaalisilla mittauksilla, sekä oliviinirikkaalla alueella sähköisillä-, magneettisilla- ja gravimetrisillä mittauksilla. Alueella suoritettiin timanttikairauksia (yhteensä 6 reikää) 1385 metriä vuonna 1976.

Partek Oy Ab suoritti vuonna 1983 sekä geologisen näytteenoton että 100 tonnin koelouhinnan. Tutkimukset osoittivat että oliviinirikas kivilaji on erittäin homogeeninen. Suoritettujen geologisten tutkimusten perusteella voidaan todeta, että Lovasjärven intruusion luoteispään muodostavat vihertävän musta, hieno- ja tasarakeinen plagioklaasi-oliviinikivi (yli 50 % oliviinia), ja sitä ympäröivä oliviinidiabaasi.

Kivilajien ominaispaino on huomattavan korkea (3.2–3.6 t/m³). Kauttaaltaan karkea diabaasi käsittää intruusion keski- ja kaakkoisosan. Kivet edustavat mahdollisesti eri intruusiovaiheita, mutta vaihettuvat toisikseen kuitenkin ilman teräviä kontakteja. Intruusion pituus on runsaat viisi kilometriä ja leveys suurimmillaan lähes 800 metriä. Oliviinirikas esiintymä on noin kilometrin pituinen ja 100–300 metriä leveä. Kontaktit sivukiviin ovat pystyt, joten intruusiota on pidettävä lähinnä pystyasentoisena laattana eikä varsinaisena juonena.

PAROC®

Mäntyharjun Lehlammen louhoksessa ei ole sen toiminnan aikana (1998-2024) syntynyt lainkaan ns. alitelajikkeita joiden myynti olisi haasteellista. Kivivillan tuotantoon on voitu hyödyntää kaikkia kiven murskauksessa ja seulonnassa syntyviä lajikkeita mm. briketoimalla hienojakoisimmat lajikkeet. Ylimääräisiä hienojakoisia alitelajikkeita on myös myyty mm. takkateollisuuden raaka-aineeksi. Oliiviinikiven korkeaa ominaispainoa ja tilavuuslämpökapasiteettia voidaan hyödyntää useaan tarkoitukseen. Hienojakoisia alitelajikkeita voidaan tarvittaessa hyödyntää myös kalliomurskeina yhdyskuntateknisen rakentamiseen.

Paroc louhii, murskaa ja seuloo kiveä ulkopuolisen urakoitsijan toimesta. Lehlammen I-taso (+87 m) on louhittu loppuun tältä erää. Louhinta on nyt keskitetty II-tasolle, jonka pohjan syvyys tulee olemaan noin +70 m. III-tason pohjan syvyys on suunnitelman mukaan + 55 m.

Lehlammen kaivoksen avolouhoksen louhinta voidaan myös jatkaa kaivospiirin luoteispuolella sijaitsevan Longanlammen kaivospiirin alueelle (+ 70 m tasolta). Louhinta aloitettaisiin Lehlammen kaivospiirin puolelta, ylittäen kaivospiirin rajan Longanlammen kaivospiirin kaakkoiskulmasta. Lehlammen ja Longanlammen kaivospiirien avolouhokset tulisivat lopulta muodostamaan yhden suuren kaivannon, pinta-alaltaan noin 17,5 ha.

Lehlammen kaivoksen päivitetyn pitkän tähtäimen louhintasuunnitelman (Tukes pöytäkirja 5.11.2009 Nro 32639/35/2009) mukaan kaivospiirissä on vuoden 2023 louhintakampanjan jälkeen louhittavissa vielä noin 3 miljoonaa tonnia teollisuuskiveä.

4. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella.

Lehlammen kaivospiiri ei sijaitse poronhoitoalueella.

5. Sen varmistaminen, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaisten asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kolttalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella.

Lehlammen kaivospiiri, kaiv. nro: 6850, ei ole saamelaisten kotiseutualueella tai koltta-alueella eikä näin ollen vaaranna saamelaisten asemaa alkuperäiskansana.

6. Kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvä vakuus kaivoslain 10 luvun mukaisesti sekä muut lopettamiseen liittyvät ja lopettamisen jälkeiset velvollisuudet

Paroc Oy Ab on valmistanut kivivillaa Suomessa vuodesta 1952 ja on jatkossakin vahvasti sitoutunut Suomen markkinaan. Kivivillan raaka-aineena käytetään pääsoin teollisuuskiveä omista kaivoksista. Kiviraaka-aineiden tuottaminen on pitkäjänteistä toimintaa ja raaka-aineiden saatavuus halutaan turvata pitkällä aikavälillä.

Pidämme kaivokset mahdollisimman turvallisina kaivostoiminnan aikana. Rintaukset louhitaan turvallisiksi.

Lehlammen louhos on ajoyhteyksiä lukuunottamatta kokonaisuudessaan aidattu riista-aidalla.

Erillisiä sortumavaara-alueita ei ole. Alueella suoritetaan seuranta jonka yhteydessä alue tulee tarkistaa myös painumien osalta.

Putoamisvaarasta varoittavia kylttejä on kiinnitetty riista-aitaan tasaisin välimatkoin.

Lohkareita tai muita putoamisesteitä on sijoitettu ja sijoitetaan tarpeen mukaan kaivannon ympärille.

Avolouhoksen luiskaamiseen tai muotoiluun ei ole tarvetta.

Louhosalueella ei ole tiestön purkamistarvetta.

Läjitysalueiden luiskaus käsitellään osana jätealueiden sulkemista ja sisällytetään tarvittavilta osin YSL:n mukaiseen vakuuskäsittelyyn.

Alueella ei ole eikä sinne tule purettavia rakennuksia tai rakennelmia.

Varsinaiselle kaivosalueelle pääsyn estämiseksi tielle asennetaan puomi toiminnan loputtua. Tarvittaessa puomi voidaan asentaa jo aikaisemmin.

Lopetustoimenpiteenä puramme alueelle vedetyt sähkölinjat ja työmaaliittymät sekä poistamme vesienkäsittelyyn liittyvät putkilinjastot.

Kaivoskartta sekä muut oleelliset suunnitelmat ja mallit liittyen kaivoksen geologiaan ja kaivossuunnitteluun toimitetaan sähköisesti GTK:lle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on 24.6.2014 päivätyllä päätöksellään antanut Lehlampi kaivospiiriä koskevat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset.

Lupamääräys 4:n mukainen 9 000 euron suuruinen omavelkainen pankkitakaus on asetettu 25.6.2015 kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

AFRY Finland Oy on tehnyt erillisenä liitteenä olevan kaivoslain 108 § mukaisen arvion vakuuden määrästä 16.12.2024. AFRY:n laskelman mukaan kaivosvakuuden määrä olisi yhteensä 14 458 € (alv 0%).

Ehdotamme AFRY:n tekemän laskelman perusteella 15 000 € vakuutta nykyisen 9 000 € sijasta. Ehdotamme kaivosvakuuden lajiksi omavelkaista pankkitakausta.

Rahoitussuunnitelma: Hankkeen toteuttamista jatketaan tulorahoituksella.

7. Lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettava määräaika.

Paroc Oy Ab esittää, että kaivosviranomaisen asettaisi riittävän pitkän ja vähintään 6 kuukauden pituisen määräajan selvityksille, jotka liittyvät lupamääräyksiin.

8. Muista kaivosluvan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta.

8. a) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä ja uusimisesta sekä uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana

Kaivostoiminnan aikana emme tee alueelle uusia erillisiä istutuksia, Kaivospiiri on suurimmaksi osaksi joko louhosaluetta, tietä tai varastokenttää. Läjitysalueelle emme näe tarkoituksenmukaisena tehdä erillisiä istutuksia, jotta läjitettyjä maamassoja (moreenia) voidaan jatkossa hyödyntää. Alueelle luonnollisesti ja nopesti leviävän puuston ja kasvillisuuden annamme kasvaa vapaasti.

PAROC®

8 b) kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja muut ympäristövaikutukset

Kaivostoiminnot kuten murskaus ja seulonta on sijoitettu louhoksen alimmalle tasolle melun ja pölyn leviämisen estämiseksi.

8 c) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista

Kuormauskoneen polttoainetta ei säilytetä kaivosalueella mahdollisten vuotojen tai ilkivallan estämiseksi.

Kuormauskoneen öljyt ja öljynkeräysturve on varastoitu kaivosalueelle lukittuun konttiin.

8 d) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä.

Osallistumme Lovaksen tien kunnosapitoon Lovaksen yksityistien hoitokunnan osakkaana. Pyrimme ajoittamaan melua tuottavimman kaivostoiminnan kesäloma-aikojen ulkopuolelle lähialueen mökkiläiset huomoiden.

8 e) kaivoksen vaiheittaisesta sulkemisesta

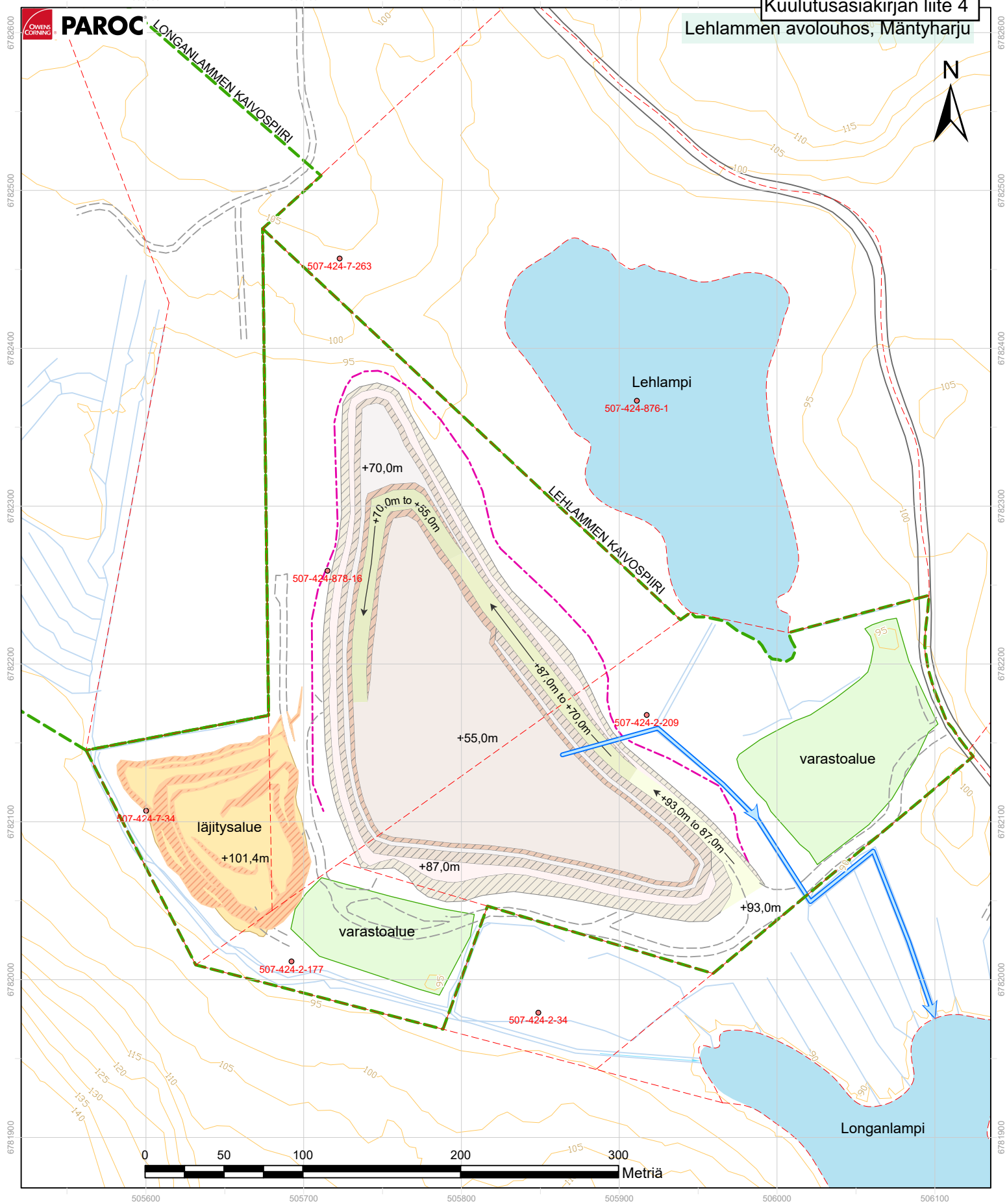
Alueen maisemointi pyritään suorittamaan kaivostoiminnan aikana niin pitkälle kuin mahdollista. Kaivostoiminnan lopettaminen ja kaivoksen sulkeminen on kuitenkin hyvin kaukana tulevaisuudessa, eikä kaivoksen vaiheittainen sulkeminen ole ajankohtainen asia.

9. Muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Ei kommentoitavaa.

Liitteet:

- **Pitkän tähtäimen käyttösuunnitelmapakettia päivitetty 7.5.2024 Mittakaava 1:2 200**
- **Ajantasaiset yhteystiedot (maanomistajat/yhteyshenkilöt ja osoitteet)**
 - kaivospiirin/kaivosalueen kiinteistöjen omistajilta
 - kaivospiiriin/kaivosalueeseen rajoittuvien kiinteistöjen omistajilta
 - muilta kaivosyhtiön asianosaisiksi katsomilta tahoilta
- **AFRY Finland Oy. Paroc Mäntyharju Lehlampi, KaivNro 6850. Arvio kaivoslain mukaisen vakuuden määrästä 16.12.2024**

● Kiinteistötunnus	▨ louhosseinä	— korkeuskäyrät 5m	▨ läjitysalueen reunavallit	➤ kuivatusreitti
- - - kiinteistörajat 2024	- - - suunnitelman rajat	■ varastoalueet	▨ kaivospiirit	— oja
■ alamenotie	— tie	■ läjitysalue		

Suunnittelutoimiston nimi ja yhteystiedot

PL 4 (Jaakonkatu 3), 01621 VANTAA Puh. 010 3311

Piirt. V. Hämäläinen

PAROC OY AB, Lehlammen avolouhos
Käyttösuunnitelmapaketti 1:2 200
 Käyttösuunnitelma Lehlammen kaivospiirille
 (cc) maanmittauslaitoksen yleiskartta 03/2024, muokattu
 pvm.: 7.5.2024

projekti no. 101024390-001
 koord.: ETRS89 / TM35FIN

Raportti

Pvm
16/12/2024

Asiakas
Paroc Oy Ab

Paroc Mäntyharju Lehlampi, KaivNro 6850
Arvio kaivoslain mukaisen vakuuden määrästä

Laatija
AFRY Finland Oy

Sisältö

1	Taustatiedot	4
1.1	Kaivoksen yleiskuvaus	4
1.2	Tämän vakuusarvion määritelmä ja rajaus	5
1.3	Vakuuskäytännön yleiset periaatteet	5
1.4	Kaivoslain mukainen vakuus	5
1.5	Kaivosvakuuden sisältö käytännössä	7
2	Vakuusarvio.....	8
2.1	Vakuusarvion perusteet 2024	8
2.2	Aikaisempi kaivosvakuus 2014	8
2.3	Kaivosvakuuden laskenta Paroc Lehlammen kaivokselle	8

Kuvat ja taulukot

Kuva 1-1. Lehlammen kaivospiiri.....	4
Taulukko 2-1. Kaivosvakuuden rajaus.	8
Taulukko 2-2. Kaivosvakuuden laskenta.	11

Raporttihistoria

Ver.		Tarkistettu	Kuittaus	Hyväksyty	Kuittaus

1 Taustatiedot

1.1 Kaivoksen yleiskuvaus

Parocin Mäntyharjun Lehlammen kaivos sijaitsee Mäntyharjulla. Kaivospiirin (KaivNro 6850) pinta-ala on 13,0657 hehtaaria. Kaivospiiri on esitetty alla, Kuva 1-1.

Paroc Lehlampi, KaivNro 6850

13.11.2024

 Voimassa olevat kaivospiirit

Copyright TUKES, MML 2015

 1:8 000
 0 0.1 0.2 0.4 km

Kuva 1-1. Lehlammen kaivospiiri.
(Copyright TUKES, MML 2015)

Kaivoksen tila on aktiivinen, eli kaivostoiminta on käynnissä. Kaivoksella on voimassa oleva ympäristölupa vuodelta 2000 (Etelä-Savon ympäristökeskus, dnro 0599Y0069-111). Louhinta kaivoksella tapahtuu avolouhoksessa. Louhintaa suoritetaan silloin tällöin, kun varastokasoja pitää täydentää. Alueella on kaksi tuotantokiven varastoaluetta sekä sivukiven läjitysalue, joka ei ole tällä hetkellä käytössä. Vesien pumppausta tapahtuu vain louhinnan sitä vaatiessa. Kaivosalueella ei ole rakennuksia.

1.2 Tämän vakuusarvion määritelmä ja rajaus

Tämä vakuusarvio on laadittu Paroc Oy Ab:lle koskien Lehlammen kaivosta. Kyseessä on kaivoslain mukaisen vakuuden laskenta.

Uuden vakuusarvion lähtökohtana on lakisääteinen päivitystarve. Kaivoslain 109 §:n toisen momentin nojalla vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti.

1.3 Vakuuskäytännön yleiset periaatteet

Kaivoksia koskeva vakuusjärjestelmä koostuu Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) ja kaivoslain (621/2011) mukaisista vakuuksista. Ympäristönsuojelulaissa säädetään jätteen käsittelytoiminnan vakuudesta, kun taas kaivoslain mukainen vakuus turvaa kaivostoiminnan lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteitä keskittyen yleiseen turvallisuuteen ja maisemointiin.

1.4 Kaivoslain mukainen vakuus

**Kaivoslaki (621/2011), ml. Laki kaivoslain muuttamisesta (505/2023),
poimintoja:**

108 § Vakuus kaivostoiminnan lopettamista ja eräitä poikkeavia tilanteita varten

Kaivosluvan haltijan on asetettava vakuus:

- 1) kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten, joiksi luetaan
 - a) kaivosluvassa erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet;
 - b) 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet;
 - c) kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä erikseen määrätyt lopetus- ja jälkitoimenpiteet;
 - d) 150 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet vähintään 30 vuoden ajalta, ellei kaivosluvan haltija osoita muuta riittäväksi;
- 2) poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteitä varten yhden vuoden ajalle;
- 3) 100 §:n 2 momentin mukaista yhden vuoden louhintakorvauksen vuotuista suuruutta vastaavalle summalle, ellei kaivosluvan haltija osin tai kokonaan omista kaivosalueeseen kuuluvia kiinteistöjä.

Asetettavan vakuuden on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen. Lisäksi on otettava huomioon, että vakuudella asetettavat toimet arvioi tai tekee muu kuin toiminnan-harjoittaja tai viranomainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta.

109 § Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai lupien voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Kaivosviranomaisen on omasta aloitteestaan tarkistettava vakuuden suuruutta, jos toiminnan laatu ja laajuus tai toiminnasta aiheutuvat vaikutukset yleiseen turvallisuuteen, ihmisten terveyteen tai ympäristöön ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet siten, että vakuuden lajia tai suuruutta on tämän vuoksi tarpeen tarkistaa. Samalla kaivosviranomaisen on määrättävä ajankohta, josta lukien muutokset ovat voimassa. (23.3.2023/505)

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskeissa asioissa.

143 § Alueen kunnostaminen

Kaivostoiminnan harjoittajan on viimeistään kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä saatettava kaivosalue ja kaivoksen apualue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, huolehdittava niiden kunnostamisesta, siistimisestä ja maisemoinnista sekä suoritettava kaivosluvassa ja kaivosturvallisuusluvassa määrätyt toimenpiteet siten, että suljetusta kaivoksesta ei aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

Tarkempia säännöksiä alueen kunnostamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

144 § Louhittujen kaivosmineraalien sekä kaivoksen laitteistojen, laitteiden, rakennusten ja rakennelmien poistaminen

Kaivostoiminnan harjoittaja saa pitää paikallaan kaivoksesta louhitut kaivosmineraalit, kaivoksen laitteistot ja laitteet sekä maan pinnalla olevat rakennukset ja rakennelmat kahden vuoden ajan siitä, kun kaivostoiminta on päättynyt. Tämän jälkeen ne siirtyvät korvauksetta kiinteistön omistajalle, joka voi vaatia niiden poistamista tai muuta asianmukaista sijoittamista toiminnanharjoittajan kustannuksella. (23.3.2023/505)

Edellä 1 momentista poiketen kaivosviranomainen voi väliaikaisesti kieltää kaivostoimintaan liittyvien rakennusten ja rakennelmien poistamisen, jos tämä vaikeuttaa tai vaarantaa kaivoksen mahdollisen tulevan käytön tai louhimistyön. Väliaikainen kieltö voi olla voimassa enintään siihen asti, kunnes kaivostoiminnan lopettamispäätös on saanut lainvoiman.

Tarkempia säännöksiä louhittujen kaivosmineraalien sekä kaivoksen laitteistojen, laitteiden, rakennusten ja rakennelmien poistamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. (23.3.2023/505)

150 § Velvollisuus seurantaan ja korjaaviin toimenpiteisiin

Kaivostoiminnan päätyttyä kaivostoiminnan harjoittaja vastaa edelleen kaivosluvassa annettujen määräysten tai kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä annettujen määräysten mukaisesti kaivosalueen ja kaivoksen apualueen seurannasta sekä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Toiminnanharjoittajalla

on oikeus päästä kaivosalueelle ja kaivoksen apualueelle mainittujen veloitteiden toteuttamiseksi.

Kaivostoiminnan harjoittajan on ilmoitettava kaivosviranomaiselle kaikista seurannassa ilmenneistä merkittävistä haitallisista vaikutuksista yleiselle turvallisuudelle, ympäristölle tai ihmisten terveydelle ja toteutettava viipymättä tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Kaivos-viranomainen voi antaa määräyksiä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä. (23.3.2023/505)

Jos kaivostoiminnan harjoittajaa ei enää ole, tätä ei tavoiteta tai ei saada täyttämään veloitetta ja kaivosaluetta tai kaivoksen apualueetta on tarpeen seurata yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä, seurannasta ja tarvittavista korjaavista toimenpiteistä vastaa alueen haltija. Alueen haltija vastaa kuitenkin vain, jos tämä on tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää alueen kunto sitä hankkiessaan eikä vastuu seurannasta ja tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ole ilmeisen kohtuutonta. Kun alueen haltijaa ei voida velvoittaa vastuuseen tai kyse on alueesta, jonka hallinta- ja käyttöoikeus on palautunut kiinteistön omistajalle 149 §:n nojalla, seurannasta ja korjaavista toimenpiteistä vastaa kuitenkin kaivosviranomainen.

1.5 Kaivosvakuuden sisältö käytännössä

Ympäristöministeriön selvityksessä ⁽¹⁾ kaivosvakuudella mahdollisesti katettavia toimenpiteitä ovat mm.

- avolouhoksen aitaaminen ja tieyhteyksien sulkeminen
- maanalaiseen kaivokseen pääsyn estäminen (vinotunneli)
- ilmanvaihto- ja täyttönousujen täyttäminen
- läjitysalueiden loiventaminen (sisällytetään kaivannaisjätesuunnitelmaan ja YSL:n mukaiseen vakuusarvioon)
- maaluiskien ja kallioseinämiä loiventaminen, jos alueella on sortumariski
- pystyyn jäävien rakennusten turvalliseksi saattaminen
- rakennusten purkaminen kaivosviranomaisen luvalla
- koneiden, laitteiden ja putkistojen purkaminen ja laitteiden poisto
- sortuma- ja painumavaarallisten alueiden rajaaminen
- kaivoksen turvallisuudeksi tehtyjen rakenteiden säilyttäminen
- louhittujen kaivosmineraalien poistaminen

Selvityksen julkaisemisen jälkeen kaivoslakia on tarkennettu rakennusten, laitteiden ja kaivosmineraalien osalta (144 §). Nämä siirtyvät kahden vuoden kuluttua kaivostoiminnan päättymisestä kiinteistön omistajalle, minkä jälkeen kiinteistön omistaja voi vaatia näiden poistamista toiminnanharjoittajan kustannuksella.

Kaivosvakuudella ei voida kattaa kaivoslain ulkopuoliseen alaan kuuluvia toimia, kuten kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 133 § mukaisia lopettamistoimia ⁽²⁾.

¹⁾ *Ympäristöministeriö 2014. Toissijaisten ympäristövastuujärjestelmien kehittäminen. Työryhmän mietintö. Ympäristöministeriön raportteja 23/2014.*

²⁾ *Määttä, K., Godenhielm, M. & Ruuskanen, O.-P. (2021) Selvitys ympäristövastuista johtuviin kustannuksiin varautumisesta vakuuksin – näkökulmana ympäristövahinkojen toissijaiset vastuutilanteet. PTT:n raportti 268.*

2 Vakuusarvio

2.1 Vakuusarvion perusteet 2024

Vakuusarviossa huomioidaan seuraavat asiat:

- Viimeisin Tukesin antama päätös, joka on päivätty julkisanon jälkeen 24.6.2014:
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antaa Paroc Oy Ab:lle seuraavat kaivospiiriä Lehlampi (KaivNro 6850) koskevat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset.
- Kaivosalueen saattaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon: alueen kunnostaminen, siistiminen ja maisemointi
- Rakennusten ja rakennelmien poistaminen tarvittaessa tai muu asianmukainen sijoittaminen
- Alueen seuranta sekä tarvittavat korjaavat toimenpiteet, mm. liittyen haitallisiin vaikutuksiin yleiselle turvallisuudelle, ympäristölle tai ihmisten terveydelle (mutta ei päällekkäisesti YSL:n mukaisen vakuuden kanssa). Seuranta koskee 30 vuoden aikajaksoa, jollei muuta osoiteta riittäväksi.
- Poikkeavien tilanteiden valmius vuoden ajalle
- Louhintakorvaus muille kuin yhtiön omistuksessa oleville kiinteistöille vuoden ajalle.

2.2 Aikaisempi kaivosvakuus 2014

Vuoden 2014 päätöksen mukaan (Tukes 24.6.2014), kaivoslain mukaisen vakuuden summa on 9 000 euroa. Aiemmin asetettu vakuus (9 000 €) kattaa kaivoslain mukaiset kaivoksen lopettamiseen liittyvät lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteet ja vakuuden määrä on perusteltu seuraavalla tavalla:

- *Vakuus kattaa kustannuksia kaivoksen sulkemisen yhteydessä ja edustaa osaa kokonaiskustannuksista, kaivosalueen saattamiseksi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon. Suurin osa kustannuksista muodostuu avolouhoksen aitaamisesta ja varoituskylttien asentamisesta. Kaivosviranomaisen edellyttää, että kaivoksen lopettamiseen liittyviä töitä tehdään kaivostoiminnan aikana sitä mukaan, kuin se on mahdollista.*

2.3 Kaivosvakuuden laskenta Paroc Lehlammen kaivokselle

Kaivosvakuuden rajaus ja laskenta esitetään alla, Taulukko 2-1 ja Taulukko 2-2.

Taulukko 2-1. Kaivosvakuuden rajaus.

Yleiset kunnostus- ja jälkihoitotarpeet	Merkitys Lehlammen kaivokselle
Kaivospiirin ja avolouhoksen aitaaminen	Avolouhosta on aidattu 1 060 m riista-aidalla. Lisäaitaustarve 40 m ajoyhteyksien sulkemiseen. Riista-aidan käyttöikä on lyhyempi ja huoltotarve suurempi kuin panssariverkkoaidalla. Arviossa huomioidaan aidan sekä huomio- ja varoituskylttien huolto ja kunnossapitotarve 30 vuoden ajaksi.
Alueen turvallisuus	Alueelle johtavalle tielle rakennetaan puomi. Avolouhoksen rampit toimivat hätäpoistumisreitteinä veden varaan joutuessa. Avolouhoksella ei oleteta olevan sortumavaaraa, joten avolouhoksen seinämiä ei luiskata.
Tieyhteyksien sulkeminen	Tieyhteydet jätetään palvelemaan sekä YSL:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen, että kaivoslain mukaisen seurannan hoitamista. Lisäksi tieyhteydet palvelevat alueen muita toimijoita.

Läjitysalueiden turvallisuus	Läjitysalueiden luiskaus käsitellään osana jätealueiden sulkemista ja sisällytetään tarvittavilta osin YSL:n mukaiseen vakuuskäsittelyyn.
Kaivostekniikan purkaminen	Kaivostekniikka puretaan koneiden, laitteiden ja putkistojen osalta siinä määrin kuin se on turvallista ja kohtuullista toteuttaa. Sisällytetään purkutyöt avolouhoksen kuivatusputkille ja pumpuille sekä sähkölinjoille. Purkutöistä saadut kierrätysmateriaalit oletetaan myydyiksi, mutta niistä mahdollisesti saatavia tuloja ei huomioida arviossa. Toimivat koneet ja laitteet oletetaan myös myydyiksi, mutta niistä mahdollisesti saatavia tuloja ei huomioida arviossa.
Sortuma- ja painumavaarallisten alueiden rajaaminen	Erillisiä sortumavaara-alueita ei ole. Alueella suoritetaan seurantaa jonka yhteydessä alue tulee tarkistaa myös painumien osalta. Louhosseinämille pääsy on estetty aitaamalla koko avolouhos.
Louhittujen kaivosmineraalien poistaminen	Toistaiseksi louhittu malmi on jatkojalostettu ja myyty. Toiminnan jatkuessa voidaan olettaa, että myös mahdollisessa heikentyneen talouden tilanteessa louhittu malmi jatkojalostetaan. Kaivosmineraalien katsotaan olevan kriittisiä materiaaleja ja siten osa kansallista huoltovarmuusketjua.
Alueen seuranta	Vakuuteen varataan työaikaa kahdelle määräjain tehtävälle turvallisuustarkastukselle 30 vuoden ajaksi. Yhdelle turvallisuustarkastukselle on varattu työaikaa 2 tuntia. Lisäksi silmämääräistä turvallisuushavainnointia suoritetaan YSL:n edellyttämän tarkkailun yhteydessä. Jälkimmäisen seurantamuodon osalta matkakustannukset huomioidaan YSL:n mukaisessa vakuudessa ja kaivoslain mukaiseen vakuuteen varataan vain työaikaa.
Kaivoskartan ja edustavien kairasydämien toimittaminen GTK:lle	Kaivoskartta sekä muut oleelliset suunnitelmat ja mallit liittyen kaivoksen geologiaan ja kaivossuunnitteluun toimitetaan sähköisesti GTK:lle. Materiaalin koonnin ja sähköisen toimituksen arvioidaan ottavan noin 10 työtuntia. Lehlammen kaivoksen edustavien kairasydämien määräksi on arvioitu 155m. Kairasydämien rahtikustannukset Paraisilta (säilytyksessä Paraisten toimipisteessä) GTK:n Lopen varastolle arvioidaan olevan noin 295 € (yhteensä 1 lava, yhteensä 775kg).
Valmius poikkeavien tilanteiden varalle, ensimmäisen vuoden ajaksi	Valmius poikkeavien tilanteiden varalle, mikäli toiminnanharjoittaja on maksukyvytön tai menee konkurssiin. Maksukyvyttömyys tai konkurssi eivät välttämättä johda kaivostoiminnan lopettamiseen vaan toiminnanharjoittajan vaihtumiseen. Varataan kaivostoimintaan liittyvä vakuus, edellä mainittuja tilanteita varten, jotka kattavat myös kaivoksen yleisen turvallisuuden edellyttämistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Arvioitu vakuus, jonka suuruus on 1 000 €, kattaa kaivosalueen sähkönsaannin vähimmäisvaatimuksen, tallentavalle kameravalvonnalle. Tämä arvioitu vakuus vastaa 2% (256€) kaivoslain edellyttämistä muista sulkemisvakuuksista ja on vähintään 1 000€. Avolouhoksen vedenpumppausta ei ole välttämätöntä jatkaa ensimmäisen vuoden ajan, sillä vedenpinnan nousulla ei nähdä olevan vaikutusta turvallisuudelle.

Louhintakorvaus muille kuin yhtiön omistuksessa oleville kiinteistöille	Jos kaivosalueella on ulkopuolisia maanomistajia, vakuuteen sisällytetään vuoden louhintakorvauksen suuruinen summa selvittelyajan turvaksi maanomistajia varten.
--	---

YSL:n mukaisen vakuuden ja kaivosvakuuden väliset yhtymäkohdat, joihin Taulukko 2-1 viittaa, tarkastetaan kaivannaisjätesuunnitelmassa ja YSL:n mukaisen vakuusarvion päivittämisen yhteydessä.

Taulukko 2-2. Kaivosvakuuden laskenta.
(Yksikkökulujen ja määrien lähdeviitteet 1-4 esitetään taulukon alla.)

Toimenpide	Yksikkö- kustannus tai muu laskenta- peruste	Määrä, toistumaväli tai muu yksikkö	Summa (alv 0%)
Avolouhoksen aitaaminen koko alueen kattavaksi ⁽¹⁾ (Aidattu 1 060 m, <u>aitaamatta 40 m</u>) ^(3, 4)	30 €/m	40 m	1 200 €
Aidan huolto ja kunnossapito 30 vuoden ajaksi (1 100 m sisältäen huomio ja varoituskyltit) ^(3, 4)	5.4 €/m	1 100 m	5 940 €
Puomin asentaminen alueelle johtavalle tielle ^(3, 4)	2 000 €	1 kpl	2 000 €
Kaivostekniikan purku Putkistot ja sähkölinjat ^(1, 3, 4)	80 €/h	20 h	1 600 €
Kaivosalueen yleinen siistiminen ⁽¹⁾	65 €/ha	13.1 ha	849 €
Seuranta ^(1, 4)	160 €/kpl	2 kpl	320 €
Kaivokartan ja edustavien kairasydämien toimittaminen GTK:lle ^(3, 4)	895 €/kpl	1 kpl	895 €
Valmius poikkeavien tilanteiden varalle, ensimmäisen vuoden ajaksi ^(2, 3, 4)	1 000 €/a	1 a	1 000 €
Ylimenoajan louhintakorvaus ⁽³⁾ <small>*sisällytetään ilman alvia</small>	50 €/ha	13.1 ha	653 €
Yhteensä (alv 0 %)			14 458 €
Yhteensä (* alv 25,5 %)			17 978 €

⁽¹⁾ Laakso, T., Picken, P., Pölönen, I., Vaarasuo, A., Juholin, P., Vähänen, K., Anttila, E., Nurmesniemi, E., Haanpää, K., Tuisku, P. & Kaikkonen, I. 2022. Kaivosten jätevakuuden alan laajentamisen ympäristösuojelullinen vaikuttavuus ja kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:x

⁽²⁾ European Commission 2021. Guidelines for Mine Closure Activities and Calculation and Periodic Adjustment of Financial Guarantees

⁽³⁾ Paroc Oy Ab, 11/2024.

⁽⁴⁾ AFRY Finland Oy 11/2024. Vakuusarvion laskentataulukko.